

**Çok Kıymetli Meclis Başkanım,
Antalya Ticaret Borsası'nın Değerli Meclis Üyeleri,
Kıymetli Basın Mensupları,
Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu ve kendi adıma,
Hepinizi saygıyla selamlıyorum.**

Değerli Meclis Üyeleri,

Büyük bir coşkuyla kutladığımız 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramımızı bir kez daha kutluyorum. Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, milli mücadele kahramanlarını, vatanımız için canını feda etmiş şehitlerimizi ve gazilerimizi saygı, minnetle ve rahmetle anıyorum. Ruhları şad olsun.

Değerli Arkadaşlar,

Faaliyetlerden de izlediğiniz üzere 15-16 Mayıs tarihlerin Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) 80. Mali Genel Kurulu Toplantısı'na meclis başkanımız, yönetim kurulu üyelerimiz ve delegelerimizle birlikte katıldık. Yoğun bir programda gerçekleşen iki günlük genel kurul kapsamında öncelikle TOBB Başkanımız Sayın M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun öncülüğünde Anıtkabir'i ziyaret ettik. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrifleriyle gerçekleşen TOBB Hizmet Şeref Belgesi Takdim Töreni'ne katıldık. Törende Meclis Üyemiz Adnan İngeç, TOBB delegeliğinde 10'uncu yılını doldurması dolayısıyla kendisine takdim edilen plaketi aldı. Adnan kardeşimi tebrik ediyor, hizmetleri için teşekkür ediyorum. TOBB Genel Kurulu çerçevesinde ATB olarak Antalya'ya özgü coğrafi işaretli ürünlerimizin tanıtımını ve ikramını yaptık. Antalya Tavşan Yüreği Zeytini, Finike Portakalı, Antalya Turunç Kabuğu Reçeli ve Bergamot Kabuğu Reçeli ile Alanya Ticaret ve Sanayi Odası tarafından gönderilen Alanya Muzu'nu ülkemizin dört bir yanından gelen delegeler ile buluşturduk. Standımızı ziyaret edenleri bu yıl 13'üncüsünü 9-13 Ekim tarihlerinde düzenleyeceğimiz Yöresel Ürünler Fuarı YÖREX'e davet ettik. Ayrıca TOBB Başkanımız Sayın M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun ev sahipliğinde verilen, TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş, Cumhurbaşkan Yardımcımız Cevdet Yılmaz, CHP Genel başkanı Özgür Özel ve çok sayıda siyasetçi ile bürokratin katılımıyla gerçekleşen resepsiyona ATB heyetimiz ile katıldık.

"Davamız, sevdamız, aklımız kalkınmış bir Türkiye" temasıyla gerçekleştirilen 80'inci genel kurulda dikkat çeken temel konu ise önümüzdeki seçimsiz dönemin, ekonomideki sorunların çözülmesi ve yapısal reformların hızlanması için fırsat olduğunun vurgulanması olmuştur. Nitekim ATB olarak gündemimizde yer alan birçok konu ve sorun TOBB Başkanımız tarafından konuşmasında ifade edilmiştir. Beklentimiz özel sektörümüz için çok önemli olan sorunların tamamının bir an önce çözüme kavuşmasıdır. Bu fırsatla iş dünyamızın sorunlarına yönelik çözüm ve önerilerini her fırsatta dile getiren, oda ve borsalarımız ile birliğimizi dünyanın örnek aldığı bir yapıya dönüştüren Dünya Odalar Federasyonu ve TOBB Başkanımız Sayın Rifat Hisarcıklıoğlu ile TOBB yönetim kurulunda birlikte görev aldığım çalışma arkadaşlarıma, camiamıza ve camiamızı yalnız bırakmayan tüm misafirlerimize teşekkür ediyorum.

Değerli Arkadaşlar,

Uluslararası ticaret ve küresel ekonomide önemli değişimlerin gerçekleştiği bir dönemden geçiyoruz. Dünya Bankası, IMF ve OECD gibi küresel ölçekte faaliyet gösteren kuruluşlar ve uzmanlar, uluslararası ticarette kuralların ve kalıpların değiştiğini tespit etmektedir. Rusya-Ukrayna savaşı, Avrupa-Rusya gerilimi, Ortadoğu sorunları ve Çin-ABD gerilimleri gibi olaylar, dünya siyasetini etkileyerek ticaret ve yatırım faaliyetlerini olumsuz etkilemektedir.

Kızıldeniz, Panama ve Süveyş kanalları gibi önemli ticaret yollarının ani durma riskleriyle karşı karşıya olduğunu belirtmek isterim. Bu tehdit ve engeller yüzünden ciddi maliyet ve zaman kayıplarını göze alan yeni rotalar aranmaktadır. Diğer taraftan dünya çapında uygulamaya konan ticaret kısıtlamaları da giderek artmaktadır. Küresel ekonomi ve ticarete yaşanmakta olan değişimlerin büyük ölçüde uluslararası politik kararların etkisi altında olduğu bir gerçektir. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler, salgından sonra artan enflasyon belasını, 2021 yılından itibaren uyguladıkları rasyonel faiz ve ekonomi politikaları ile yıllık %7 olan zirvesinden yıllık %3 düzeyinin altına indirmeyi başardılar. Yılın ikinci yarısından itibaren faiz indirim rotasına girmeye başlayacaklar. Böylece 2024 yılı ekonomik büyüme tahminleri olan %3.1'i, enflasyonlarını %2'ye yaklaştırarak gerçekleştireceklerdir. Bizim enflasyonumuz için yaptıkları yılsonu tahminleri %56 düzeyinde ve büyümemiz ise %3.4 civarındadır. Rakamlarımızı bu düzeyde tahmin ederken kur atağı riskinin ortadan kaldırılacağı beklentisi ile son dönemde ciddi bir cary trade fırsatı yakalamış gözükülmektedirler. Bu fırsatı önce hazine tahvillerine ve hisse senetlerine girerek değerlendirmeye başlayan aşırı sıcak para girişi yaşamaktayız. Merkez bankamız rezerv biriktirerek ve negatif net rezervleri azaltmaya çalışarak bu durumu değerlendirmektedir. Ancak bizim iki korkumuz giderek artmaktadır. Birincisi mevcut kur düzeyi ve içerideki maliyet artışları ile ihracatta fiyat avantajımızı tamamen kaybetmekte olduğumuz gerçeğidir. İkincisi ise ortalama 3-6 ay arası vadeyle giriş yapan bu aşırı sıcak paranın dünyanın hiçbir yerinde verilmeyen kur kazancıyla realize ederek çıkmaya başlaması gerçeğidir. Her ikisi de ekonomik yapımızda hayati tahribatlar yaratma tehdidinde sahiptir. Son birkaç yıldır dış dünyada yaşanmakta olan değişimlere ve belirsizliklere karşı ilgimizi kaybedip kendi iç dünyamıza gereğinden fazla odaklanmış durumdayız. Ülkemizde ve kentimizde olup bitenler, kendi tercihlerimizden kaynaklandığı kadar dünyada olup bitenlerden de etkilenmektedir. Mutlaka rasyonel bir eşgüdümle ve kapsayıcılıkla hem kendi dünyamızı hem de dış dünyadaki değişimleri birlikte değerlendirmeliyiz diye düşünmekteyim. Çünkü her şeyden önce milli gelirinin üçte ikisi kadar bir hacimle dış dünya ilişkileri olan bir ekonomiye sahibiz. Bu nedenle, geleceğe yönelik planlarımızda ulusal ve uluslararası gelişmeleri dikkate almalıyız.

Değerli Meclis Üyeleri,

Yılbaşından bu yana ihracatımız hem ülke hem de kentimiz ölçeğinde iyi bir performansla ilerlememektedir. Hala rekabetçi kurla ihracata dayalı büyüme modelinin içinde bulunmaktayız. Özellikle orta vadeli program bunu gerektirmektedir. Ancak yaşananlar bu durumu teyit etmemektedir. İhracat ile

uğraşan üyelerimiz kur politikamızın adil fiyat çerçevesine getirilmesini talep etmektedir. Çünkü ilk dört aylık ihracat gerçekleştirmelerimiz hem ülke hem de kentimiz için son yılların en düşük düzeyindedir. Ülkemiz ihracatı ilk dört ayda %1.2 artarken kentimiz ihracatı ancak %0.4 düzeyinde artabilmiştir. İhracatımızda önemli bir yere sahip olan ve nüfusumuzun önemli bir bölümünü yakından ilgilendiren yaş meyve sebze ihracatı ise ülke genelinde artmazken kentimizde % -13 azalmıştır. Hal böyle olunca tarım ve gıda ürünleri ihracatı içindeki yaş meyve sebze ihracatı payı da 10 puanlık düşüş göstermiştir. Diğer taraftan mevcut ihracat kalemlerimizin genel yapısını göz önünde bulundurduğumuzda zor bir dönemin bizi beklediğini söyleyebiliriz. Üstelik Avrupa Birliği (AB) Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) vergilendirme politikaları da henüz hesaplara dahil edilmemiştir. Bir örnek vermek gerekirse, 2023 yılında dünya genelinde sınırda karbon vergisi tahsilatı 109 milyar doları aşmış ve bu miktar hızla artmaya devam etmektedir. Çok uzak olmayan bir gelecekte, yani 1,5 yıl içinde, sınırda karbon düzenlemesi, özellikle Avrupa Birliği ile olan ticaretimizi önlem almazsak ciddi ölçüde düşürebilir. Bu nedenle, emisyon ticaret sistemi konusunda devlet olarak hızlıca düzenlemeler yapmamız gerekmektedir.

Değerli Arkadaşlar,

Bireysel ve sektörel kredilerdeki artış hızları da ilan edilen enflasyon oranlarının altında artışlar göstermiştir. Ticari faaliyetlerin hareketliliği bakımından öncü göstergelerden biri olan çekle işlem hacmi tutar bazında, yılın ilk dört ayında ülke genelinde %88'lik artış gösterirken kentimizde ancak %77 artabilmiştir. Kurulan kapanan şirket sayıları da bu ataleti teyit etmekte ve uzun bir aradan sonra ülke genelinden kötü bir performans göstermiştir. Yılın ilk dört ayında kurulan şirket sayısı ülke genelinde % -18.6 azalırken kentimizde % -36.4 azalmıştır. Kapanan şirket sayılarında da benzer bir eğilim söz konusu olmuş ve ülke genelindeki %27.4'lük artışa karşılık kentimizde %46'lık artış olmuştur. Şimdiye kadar böyle bir durum çok ender gerçekleşmiştir. Yılın ilk dört ayında protestolu senet tutarlarında ülke genelindeki %167'lik artışa karşılık kentimizde %360 artış yaşanmıştır. Karşılıksız çek tutarında ise ülke genelindeki %293'lük artışa karşılık kentimizde %530 artış yaşanmıştır. Bu olumsuz tablo kentimiz için nadir dönemlerde yaşanmıştır ve bu dönem onlardan biridir. Yıl başından beri bu eğilim devam etmektedir. Sonuç olarak Antalya ekonomisi yılın ilk yarısını genel olarak Türkiye ekonomisinin altında bir performansla geçirmiştir.

Değerli Arkadaşlar,

Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü (BATEM) ile yeni nohut hatlarının adaptasyonu, yayımı ve bölgesel çeşit geliştirilmesi kapsamlı protokol imzaladık. Protokol kapsamında yürütülecek projede yerli gen kaynaklarımız kullanılacaktır. Çünkü yerli gen kaynaklarımız, ülkemiz tarımının sigortasıdır. Projede özetle; üretim alanının artması, yerinde istihdama katkı sağlanması, katma değerli ve sürdürülebilir üretimin sağlanması, kaliteli protein ve karbonhidrat kaynağına ulaşılması hedeflenmektedir. Her geçen gün azalmakta olan nohut üretiminde birim alandan elde edilen verimi ve dolayısıyla geliri artırmaktadır. Proje Antalya'mız ve ülkemiz genelinde örnek teşkil edecektir. Bu fırsatla,

BATEM müdürümüz Abdullah Ünlü ve onun nezdinde projede görev alacak arkadaşlarımız ile ATB adına görev alacak çalışma arkadaşlarımıza emekleri için şimdiden teşekkür ediyorum. “Antalya Buğdayını Arıyor” projemizde yarattığımız katma değeri bu projemizde de gerçekleştireceğimize inanıyorum.

Değerli Arkadaşlar,

Faaliyetlerden izlediğiniz gibi Hasyurt Tarım Fuarı’nı 8-10 Mayıs tarihlerinde 27.kez düzenledik. Valimiz Sayın Hulusi Şahin ve Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Muhittin Böcek, çiftçilerimiz ve vatandaşlarımızın katılımıyla açılışını gerçekleştirdiğimiz fuarımızı 3 günde 30 bin kişi ziyaret etti. ATB ve ATAŞ olarak 3 gün boyunca etkinliklerle zenginleştirdiğimiz fuarın düzenlenmesinde emeği geçen tüm paydaşlarımıza, katılımcılara ve çalışma arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Bölgenin merkezinde yer alan fuarın önümüzdeki yıl çevre ilçelerimizi de kapsayacak biçimde genişlemesi için çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Değerli Meclis Üyeleri,

İlimizde ve ülke genelinde hububat hasadı başlamıştır. Bol ve bereketli bir hasat olmasını diliyorum. Tüccar arkadaşlarımız, sahil kuşağındaki sulanabilir arazilerde genel olarak verim ve kalitenin yüksek olduğunu, kıraç arazilerde ise düşük ve verimsiz olduğunu belirtmektedirler. Ancak, üreticilerimizin temel şikâyeti Toprak Mahsulleri Ofisi’nin referans fiyatlarını henüz açıklamamış olmasıdır. Üreticiler, fiyatların bir an önce açıklanmasını beklerken, tüccar ve fabrika yetkilileri ise fiyatların piyasa tarafından dengelenmesini istemektedirler. Bu konuda önerimiz, devletin özellikle kıraç bölgelerde üretim yapan ve yağışa bağlı olarak geçmiş yıllara oranla %25 ve daha fazla düşük verim ve rekolteye sahip olan üreticilere geçen yıl 1 TL/kg olan prim desteğini en az iki katına çıkarmasıdır.

Değerli Arkadaşlar,

Kentimizi ilgilendiren iki önemli konuyu ele alarak konuşmamı tamamlayacağım. İlk konumuz trafik sorunu. Kurban Bayramı tatili ve yaz aylarında artan turizm hareketliliği nedeniyle trafik sıkıntılarımız daha da artacak. Bu bağlamda, Antalya’nın uzun süredir beklediği 4. etap raylı sistem ihalesi geçtiğimiz günlerde gerçekleştirildi. Dileğimiz bu sistemin en kısa sürede şehrimize kazandırılmasıdır. Ayrıca, kent yaşayanları olarak bizler de trafiğin yoğun olduğu ana arterlerde kısa süreli bekleme yapmamalı ve park etmemeliyiz. Bu konuda Antalya İl Emniyet Müdürlüğü’nün denetimlerini artırmasının, bekleme ve park etmelerde caydırıcı olacağını düşünüyorum. İkinci konumuz ise yöresel ürünler adı altında düzenlenen etkinlikler. Yöresel Ürünler Fuarı – YÖREX’i yılda sadece bir kez 5174 sayılı fuarcılık kanunu hükümlerinde düzenliyoruz. Antalya’da her yöresel ürün etkinliği yapıldığında, etkinlik sırasında veya sonrasında Borsamıza çok sayıda şikâyet telefonu geliyor. Yerel yönetimlerin ve kaymakamlıkların verdiği izinlerle, sağda solda açılan ve ne olduğu belli olmayan bu etkinlikler hijyen ve taşıma ürünler konusunda halk sağlığı sorunu haline geliyor. Ayrıca hem esnafımıza karşı da haksız rekabet yaratıyor hem de yöresel ürünlerimizin itibarını olumsuz etkiliyor. Valiliğimizin, kaymakamlıklarımızın ve belediyelerimizin bu olumsuzluk yaratan organizasyonlara izin vermemelerini talep ediyoruz.

Değerli Arkadaşlar,

ATB ve ATAK işbirliğinde; 31 Mayıs Cuma günü “Sürdürülebilir Süt Üretimi” paneli, 4 Haziran Salı günü “Antalya’da Tarım ve Çevre” paneli ve 6 Haziran Perşembe günü “Kurban Bayramı Öncesi Antalya’da Hayvancılık ve Kırmızı Et Ticareti” sektörel analiz toplantısı düzenleyeceğiz. Sizleri ve tüm üyelerimizi etkinliklerimize bekliyoruz.

Konuşmamı tamamlarken, Kurban Bayramınızı şimdiden kutluyorum. Bayramın tüm insanlığa barış, mutluluk ve sağlık getirmesini diliyorum.

Saygılarımla,

Ali ÇANDIR

Yönetim Kurulu Başkanı

